

Lâm Đồng, ngày 20 tháng 5 năm 2026

QUYẾT ĐỊNH

SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

V/v: Tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 5 - LÂM ĐỒNG

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Nguyễn Thị Út.

Thư ký phiên họp: Bà Hà Thị Kim Quy - Thư ký Tòa án nhân dân khu vực 5 - Lâm Đồng.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 5 - Lâm Đồng tham gia phiên họp:
Bà Phan Thị Huệ - Kiểm sát viên.

Ngày 20 tháng 5 năm 2026, tại trụ sở Tòa án nhân dân khu vực 5 - Lâm Đồng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 88/2026/TLST-VDS ngày 09 tháng 3 năm 2026 về: “*Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự*” theo quyết định mở phiên họp số: 03/2026/QĐST-VDS ngày 07 tháng 5 năm 2026, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:* Bà Bùi Thị H, sinh năm: 1978; Địa chỉ: Thôn T, xã C, tỉnh Lâm Đồng.

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:* Chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000; Địa chỉ: Thôn T, xã C, tỉnh Lâm Đồng.

(Bà H, chị Á có mặt.)

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự đề ngày 04/3/2026 và quá trình giải quyết vụ việc, người yêu cầu là bà Bùi Thị H trình bày:

Chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 là con ruột của bà Bùi Thị H và ông Đinh Xuân D. Khi sinh chị Á đủ tháng và lúc mới sinh ra vẫn khỏe mạnh bình thường. Đến năm chị Á được 03 tuổi thì có những biểu hiện như mắt trợn ngược, người co giật, tình trạng co giật cứ 4 -5 ngày bị một lần, mỗi lần co giật kéo dài khoảng 01 phút, khi qua cơn thì không biết gì, mê man như người thực vật. Gia đình đã đưa chị Á đi thăm khám và điều trị tại bệnh viện T (B - Đồng Nai) và đến hiện tại chị Á vẫn đang dùng thuốc và điều trị tại Trung tâm y tế xã C, tỉnh Lâm Đồng. Nay gia đình bà H cần làm thủ tục phân chia di sản thừa kế nên bà H yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 bị mất năng lực hành vi dân sự.

Tại phiên họp hôm nay:

Người yêu cầu là bà Bùi Thị H thay đổi yêu cầu như sau:

Sau khi nhận được Kết luận giám định của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Thành phố H, bà H thay đổi yêu cầu cụ thể như sau: Bà H yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Đề nghị Tòa án xác định bà H là người giám hộ cho chị Á.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan chị Đinh Thị Hồng Á trình bày:

Chị Á đồng ý để bà Bùi Thị H (là mẹ của chị Á) là người giám hộ cho mình.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 5 - Lâm Đồng phát biểu ý kiến:

Về tổng tụng, trong quá trình thụ lý, giải quyết việc dân sự thì Thẩm phán, Thư ký và các đương sự đã thực hiện đúng trình tự, thủ tục do Bộ luật Tố tụng dân sự quy định.

Về nội dung giải quyết việc dân sự: Đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu của bà Bùi Thị H về việc yêu cầu tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và đề nghị Tòa án xác định bà H là người giám hộ của chị Á, xác định quyền và nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định của pháp luật.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự, được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của các đương sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân khu vực 5 - Lâm Đồng nhận định:

[1] Về tố tụng:

[1.1] Về quyền yêu cầu và thẩm quyền của Tòa án:

Bà Bùi Thị H yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và đề nghị Tòa án xác định bà H (mẹ của chị Á) là người giám hộ của chị Á. Đây là yêu cầu về dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án theo quy định tại khoản 1 Điều 27 của Bộ luật Tố tụng dân sự. Chị Á hiện cư trú tại Thôn T, xã C, tỉnh Lâm Đồng nên Tòa án nhân dân khu vực 5 - Lâm Đồng có thẩm quyền giải quyết theo quy định tại khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự.

[1.2] Về sự thay đổi yêu cầu:

Trong đơn yêu cầu đề ngày 04/3/2026, bà H yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 bị mất năng lực hành vi dân sự. Tuy nhiên sau khi nhận được Kết luận giám định của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực Thành phố H bà H đã thay đổi yêu cầu Tòa án tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và đề nghị Tòa án xác định bà H là người giám hộ cho chị Á. Xét thấy sự thay đổi yêu cầu của bà H là phù hợp với quy định tại khoản 4 Điều 70 Bộ luật tố tụng Dân sự nên được chấp nhận.

[2] Về yêu cầu của đương sự:

[2.1] Về yêu cầu tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi:

Chị Á là người đã thành niên, đang được điều trị tại bệnh viện T với chuẩn đoán động kinh và lãnh thuốc liên tục từ năm 2020 đến nay tại Trạm y tế xã C, tỉnh Lâm Đồng.

Ngày 17/3/2026, Tòa án đã ban hành Quyết định số 05/2026/QĐ -TA về trưng cầu giám định đối với tình trạng sức khỏe, khả năng nhận thức và làm chủ hành vi (năng lực hành vi dân sự) của chị Á. Căn cứ vào bản kết luận giám định pháp y tâm thần theo trưng cầu số 2437/KLGĐ ngày 09/4/2026 của Trung tâm Pháp y tâm thần khu vực thành phố H kết luận:

- Về y học: “Đương sự bị Chậm phát triển tâm thần vừa/Động kinh (F71/G40-ICD10)”.

- Về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi: “Đương sự có khó khăn trong khả năng nhận thức và điều khiển hành vi”.

Như vậy yêu cầu của bà H là có căn cứ, phù hợp với quy định pháp luật. Căn cứ Điều 23 của Bộ luật Dân sự năm 2015, Tòa án chấp nhận yêu cầu của bà H về việc yêu cầu tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

[2.2] Về yêu cầu chỉ định bà Bùi Thị H là người giám hộ của chị Đinh Thị Hồng Á:

Theo tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ vụ việc thể hiện tại thời điểm yêu cầu thì chị Á vẫn chưa có chồng, chị Á là con của bà Bùi Thị H và ông Đinh Xuân D tuy nhiên ông D đã mất vào ngày 03/11/2016. Tại phiên họp chị Á cũng trình bày ý kiến đồng ý để bà H là người giám hộ cho mình.

Vì vậy căn cứ vào khoản 3 Điều 53, khoản 4 Điều 54 Bộ luật Dân sự năm 2015 chỉ định bà Bùi Thị H (mẹ của chị Á) là người giám hộ của chị Đinh Thị Hồng Á. Bà H có các quyền và nghĩa vụ của người giám hộ của chị Á được quy định tại Điều 57, Điều 58 và Điều 59 Bộ luật Dân sự năm 2015.

Việc thay đổi người giám hộ, chuyển giao người giám hộ, chấm dứt việc giám hộ được thực hiện theo Điều 60, Điều 61 và Điều 62 Bộ luật Dân sự năm 2015.

[3] Về chi phí tố tụng: Quá trình chuẩn bị xét đơn yêu cầu, bà H có đơn yêu cầu trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với chị Á đồng thời đã nộp tạm ứng chi phí tố tụng và tự nguyện chịu chi phí này. Bà H đã được quyết toán theo quy định của pháp luật và không yêu cầu xem xét, giải quyết.

[4] Xét về ý kiến phát biểu của Kiểm sát viên Viện kiểm sát tại phiên họp là có căn cứ và phù hợp với các quy định của pháp luật nên chấp nhận.

[5] Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Bà H phải chịu tiền lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự theo quy định.

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ vào khoản 1 Điều 27, Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 70, Điều 370, 376, 378 Bộ luật tố tụng dân sự;

- Áp dụng Điều 23, Điều 46, Điều 47, Điều 48, Điều 49, Điều 53, Điều 54, Điều 57, Điều 58, Điều 59, Điều 60, Điều 61, Điều 62; Điều 136 Bộ luật Dân sự năm 2015;

- Áp dụng Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí, lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận đơn yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi của bà Bùi Thị H đối với chị Đinh Thị Hồng Á.

Tuyên bố chị Đinh Thị Hồng Á, sinh ngày: 16/12/2000 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

Bà Bùi Thị H, sinh năm: 1978 (là mẹ của chị Đinh Thị Hồng Á) là người giám hộ của chị Đinh Thị Hồng Á.

Bà Bùi Thị H có quyền và nghĩa vụ của người giám hộ đối với người được giám hộ là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi theo quy định tại Điều 57, Điều 58 và Điều 59 Bộ luật Dân sự năm 2015.

2. Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự:

Bà Bùi Thị H phải chịu số tiền lệ phí dân sự sơ thẩm là 300.000đ (*Ba trăm nghìn đồng*), được trừ vào số tiền tạm ứng lệ phí mà bà H đã nộp 300.000đ (*Ba trăm nghìn đồng*) theo biên lai thu số 0003692 ngày 09 tháng 3 năm 2026 của Thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng. Xác nhận bà H đã nộp đủ lệ phí.

3. Quyền kháng cáo, kháng nghị:

Các đương sự có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 (mười) ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định này trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định.

Nơi nhận:

- TAND tỉnh Lâm Đồng;
- VKSND tỉnh Lâm Đồng
- VKSND khu vực 5 - Lâm Đồng;
- Thi hành án dân sự tỉnh Lâm Đồng;
- Phòng THADS khu vực 5 - Lâm Đồng;
- Người yêu cầu;
- Lưu hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

(Đã ký)

Nguyễn Thị Út